

SLOVENSKI NAROD

UREDNISTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULECA 5 — TELEFON: 31-22, 31-33, 31-34, 31-35 in 31-36 — Izdaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— hr. za inozemstvo 15.20 hr
IZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštnem delovnem zavodu:
Ljubljana Štev. 16-351

Izjava vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— hr. za inozemstvo 15.20 hr
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Violenti combattimenti

con formazioni blindate nemiche

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 6 novembre il seguente bollettino n. 894:

Reparti italiani e germanici hanno ieri impegnato in violenti combattimenti le

formazioni blindate nemiche, nella zona tra Fuka e Marsa Matruk.

A sera la battaglia continuava con imposta asprezza.

Srditi spopadi

s sovražnimi oklepniimi oddelki na egiptskem bojišču

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavljen 6. novembra naslednje 894. vojno poročilo:

Italijanski in nemški oddelki so se včeraj zapletli v silovite borbe s sovražnimi oklepniimi oddelki na področju med Fukom in Marsa Matruhom.

Zvečer se je bitka nadaljevala z neizpremenjeno srditostjo.

Rim, 6. nov. s Bitka, ki se je začela 23. oktobra na postojankah pri El Alameinu, se je nadaljevala z neizpremenjeno ostrostjo v naslednjih dneh. Nasproti rastoti številni premočni bojni voz in sovražne letalstvo so italijanske in nemške tepe postavile v občudovanje vrednem duhu tekmovanja in hrabrosti žilav in odločen odporn ter so često prehajale v protinapade in ponovno vzpostavile položaj.

Britansko poveljstvo pa ni prenehalo podpirati podjetja z novimi množicami oklepnih sredstev in s svojimi enotami pehotne. Proti tem in proti onim so se oddelki osi dolgo bojevali na fronti pri El Alameinu. Šele pretežna sovražna premoč jih je po pobah, ki predstavljajo skrajno južnost, prisilila umakniti se bolj proti zpadu po hudi bojih v obrežnem pasu afriške puščave. Na drugi strani pa ta neizmerni napor, ki sta ga izvršili Anglia in Amerika, v sedanji ofenzivi še enkrat dokazuje važnost sredozemskega bojišča.

Taktični položaj ostaja negotov, ker je tudi sovražnik močno izčrpán in ga je na-

Iz Beneške palače:

Delo za popolno gospodarsko neodvisnost

Pozdrav Duceju z italijansko-nemškega avtarkičnega zborovanja — Sprejem predstavnikov gospodarstva

Rim, 6. nov. s. Duce je sprejel naslednjo brzjavko: V Turinu ki ste ga Vi, Duce, pozvali, da naj bo vzpostabljena in zgled vsem na področju avtarhije, je bilo otvorjeno prvo italijansko-nemško avtarhično zborovanje in predvajan prvi film o avtarhičnem gradivu, na pobudo zavoda za narodne avtarhične razstave in društva nemških inženjerjev v Berlinu. Vam, Duce, kaže že pred časom pribili, da je brez gospodarske neodvisnosti tudi politična neodvisnost v največji nevarnosti, ponavljajo organizatorji ter italijanski in nemški udeleženci, da bodo tudi na področju avtarhije gotovo doseženi vsi cilji. — Amicucci, državni podčastnik v ministrstvu za korporacije, Balzarini, inšpektor PNF, Mazzoni in Giani, predsednik in podpredsednik zavoda za avtarhične narodne razstave, Ude in Stobel, direktorja društva nemških inženjerjev.

Rim, 6. nov. s. Duce je sprejel grofa Vittoria Burattija, predsednika zavoda nacionalnih tekstilnih industrij. Predsednik je Duceju poročal o delovanju zavoda, na kater mu je izročil 100.000 lir, katere je Duce namenil kot prvi fond za tehnični studij tekstilne avtarhije glede na zahteve tujih trgov.

Rim, 6. nov. s. Duce je sprejel nacionalnega svetnika Fanelli, sekretara steklarnic Bondoni, ki je poročal Duceju o delovanju njemu poverjenega podjetja in mu izročil vsoto dveh milijonov lir, katere je Duce porazdelil tako: za ureditev bolnic in ob-

činah pokrajine Enna, Pietra Persia, Troina, Valguarnera po 200.000 lir, za materinisko in otroško posvetovnico v Sestu Fiorentinu 100.000 lir, za ureditev bolnice Asolu 300.000 lir, za ureditev bolnice v Spoletu 500.000 lir, za šolske kuhinje GILA v pokrajnah Pola, Zara, Spalato, Cattaro, Gorizia po 100.000 lir za vsako pokrajino.

Gospodarska pogajanja z Rumunijo

Bukarešta, 6. nov. s. Rumunska delegacija, ki odhaja v Italijo na nova gospodarska pogajanja, je danes odpotovala iz Bukarešte v Rim.

Mednarodni kongres matematikov v Rimi

Rim, 6. nov. s. Od 8. do 12. t. m. bo v Kraljevem narodnem zavodu za visoko matematično mednarodni sestank matematikov pod predsedstvom akademika Severijana Razen okrog 100 Italijanov se bo sestanka udeležilo 30 inozemcev iz Belgije, Bolgarije, Vatikanata, Hrvatske, Nemčije, Norveške, Rumunije, Španije, Švedske, Švicarske in Madžarske. S tem sestankom se bo potrdil ugled italijanske matematike v znanstvenem svetu ter se bo izpricala moška energija našega duha, ki opravlja miselna in miroljubna dela med hudo preizkušnjo. Poročali bodo stižje italijanski, trije nemški, en madžarski, en bolgarski in dva švicarska matematika. Otvoritvena svečanost bo v nedeljo ob 11. ur.

Japonski protest v Ameriki in Kanadi Napoved represalij zaradi nečloveškega ravnanja z inter-

niranimi japonskimi državljanji

Tokio, 6. nov. s. Zunanje ministarstvo je objavilo besedilo protestov, ki jih je japonska vlada predložila ameriški in kanadski vladari zaradi nečloveškega ravnanja z interniranimi japonskimi državljanji. Ko je bila obveščena, da nameravajo ingleške oblasti izvajati represalije tudi na japonskih vojnih ujetnikih, je japonska vlada izjavila, da se je natančno držala doslej načel mednarodnega prava o vojevanju in je vse storila za človeško ravnanje z angleškimi vojnimi ujetniki, ki so v japonskih rokah. Ako angleška vlada ne bo spremnila svojega zadržanja, bo japonska vlada prisiljena spremeniti svoje dosedanje zadržanje v skladu z represalijimi nemari, ki jih je začela izvajati nemška vlada.

Mogočna manifestacija japonske ženske mladine

Tokio, 6. nov. s. Na 7. športnem zborovanju japonskih žensk na stadionu cesarja Meiji je 50.000 šolskih deklek odlično izvedlo ritmične telovadne nastope ob igrišču velikanskega orkestra pod vodstvom mladenčka iz tokijanskega konservatorija. Prireditve je bila pod visokim pokroviteljstvom japonske radijske korporacije in prefekture. Udeležili sta se je tudi princesi Šigego Kuru in Kazuko Taka, cesarjevi hčeri, ki ju je spremljalo 400 plemenitih ženskih tovaršic.

Velika poplava na Kitajskem

Sanghaj, 6. nov. s. Velika poplava je opustošila severno področje Šansija. Večji del žetve je bil uničen. Bilo je mnogo žrtev.

Izmenjava blaga v okvirju Velike vzhodne Azije

Manilla, 6. nov. s. Javljajo, da je bil storjen prvi korak na poti k izmenji važnih proizvodov med državami Velike vzhodne Azije s podpisom pogodbe med japonsko vojsko upravo na Filipinih in japonsko upravo v Hongkongu. Na podlagi te pogodbe se bodo v Hongkong izvažale industrijske surovine s Filipinov v zameno za živila in industrijske izdelke. Filipini bodo izvazali v Hongkong konopljo, tobak, olje, sladkor, Hongkong pa bo posiljal na Filipine cigarete, papir, čaj itd.

Odvzem francoskega državljanstva

Vichy, 6. nov. s. Uradni list objavlja se-

znam oseb, ki jim je bilo odzyvano francosko

državljanstvo. Med drugimi so tem se-

znam bivši francoski poverjenik poslov

v Bangkoku Garreau, bivši direktor agen-

cije Havas v Bukarešti Jouvé in poslanca

Frances in Philipp; zadnji je bil profesor

pravne fakultete na lyonski univerzi.

Velika poplava na Kitajskem

Sanghaj, 6. nov. s. Velika poplava je

opustošila severno področje Šansija. Večji

del žetve je bil uničen. Bilo je mnogo žrtev.

Bangkok, 6. nov. s. Demonstracije, spo-

padi in sabotažna dejanja se množijo v

Napredovanje pri Tuapseju in ob Tereku

Več sovražnih postojank zavzetih — Samo ob Tereku sestreljenih 35 sovjetskih letal — Madžarski vdor preko Dona

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. nov.

s. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V frontnem odseku pri Tuapseju je bilo v težkih napadnih bojih, ki jih je uspešno podpiralo letalstvo, zavzetih več sovražnih bojnih postojank. Protinapadi so bili od-

prtih industrijskih zgradb. Na Volgi je bil potopilen 300 tonski vlačilec.

Slovaški uspeh na Kavkazu

Bratislava, 6. nov. s. Na kavkaski fronti so boljševiki koncentrirali čete v odseku, ki ga drže slovaške sile. Slovaške izvidniške edinice so takoj izsledile priprave sovražnika, ki je bil tako obstreljen s topništvom, da je opustil svoje namere ter utpel hude izgube. Zognjem slovaških edinic, ki jim je uspelo ujeti mnogo sovražnikov, je bil odbit tudi sestreljenih 35 sovjetskih letal.

Bojne operacije v Stalingradu so bile 5.

novembra omejene na obojestrenko zivahnno udejstvovanje napadnih oddelkov in na odbrjanje posameznih sovražnikov prodorov, železniške zvezne vzhodno od Volge so bojna letala ves dan napadala.

Na področju ob zgornjem Tereku nemške in rumunske čete v sodelovanju z letali za bližnje polete še vedno napadajo kljub sovražnikovemu odporu. Samo včeraj je bilo tu sestreljenih 35 sovjetskih letal.

Bojne operacije v Stalingradu so bile 5.

novembra omejene na obojestrenko zivahnno udejstvovanje napadnih oddelkov in na odbrjanje posameznih sovražnikov prodorov, železniške zvezne vzhodno od Volge so bojna letala ves dan napadala.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodriči preko reke in so na

zahodni obali uničili več sovražnikovih postojank ter zavzeli 34 podzemeljskih utrdb. Več topov ter mnoga lahka in težka pehotna oružja je bilo zaplenjeno.

Letaško je napadlo sovražne postojanke in prevozne kolone južno od Ostaškova, Kolodvor v Ostaškovi je bil podnevi

in ponoci bombardiran.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodriči preko reke in so na

zahodni obali uničili več sovražnikovih postojank ter zavzeli 34 podzemeljskih utrdb. Več topov ter mnoga lahka in težka pehotna oružja je bilo zaplenjeno.

Letaško je napadlo sovražne postojanke in prevozne kolone južno od Ostaškova, Kolodvor v Ostaškovi je bil podnevi

in ponoci bombardiran.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodriči preko reke in so na

zahodni obali uničili več sovražnikovih postojank ter zavzeli 34 podzemeljskih utrdb. Več topov ter mnoga lahka in težka pehotna oružja je bilo zaplenjeno.

Letaško je napadlo sovražne postojanke in prevozne kolone južno od Ostaškova, Kolodvor v Ostaškovi je bil podnevi

in ponoci bombardiran.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodriči preko reke in so na

zahodni obali uničili več sovražnikovih postojank ter zavzeli 34 podzemeljskih utrdb. Več topov ter mnoga lahka in težka pehotna oružja je bilo zaplenjeno.

Letaško je napadlo sovražne postojanke in prevozne kolone južno od Ostaškova, Kolodvor v Ostaškovi je bil podnevi

in ponoci bombardiran.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodriči preko reke in so na

zahodni obali uničili več sovražnikovih postojank ter zavzeli 34 podzemeljskih utrdb. Več topov ter mnoga lahka in težka pehotna oružja je bilo zaplenjeno.

Letaško je napadlo sovražne postojanke in prevozne kolone južno od Ostaškova, Kolodvor v Ostaškovi je bil podnevi

in ponoci bombardiran.

Na fronti ob Donu so madžarski napa-

dalni oddelki prodri

Zadnji tržni dnevi pred zimo

Trg najbrž ne bo več dolgo tako dobro založen z zelenjavo, ker moramo pričakovati, da bo kmalu zapadel sneg

Ljubljana, 7. novembra
Gospodinje bi zdaj res ne smele zamuditi nobenega tržnega dne, dokler je še takoj toplo in naprodaj toliko zelenjave na prostem. Zdaj se pač lahko še zalagamo v nenavadno lepo zelenjavo, ki jo bomo v zimskih mesecih pogrešali. Izbriz je posebno lepa ob sobotah, ko je navadno precej več blaga kakor druge dni. Ob sobotah je pa skoraj dolžnost gospodinje, da prihaja na trg, ker si mora ogledati blago, četudi marsicajo na kupi, da ve, kaj je sploh naprodaj ter da po tem vodi svojo, gospodinsko »politiko«.

Poročevalci, ki skušajo skromno prikazovati tržne razmere, seveda ne more videti vsega in ne utegne proučevati trga v vseh tržnih urah, zato pa dobra gospodinja in poznavalka trga lahko vidi mnogo več. Sama tudi najbolje presodi, kakšno je v resnici blago ki je napredaj in če ji gospodinski proračun dopušča, da ga kupi. Ven dar bi tudi skrbna gospodinja, ki hoče dobro proučiti trg, morala prihajati med stojnico branjevek in zelenjarnic na vse zgodaj, kajti v prvih tržnih urah je včasih naprodaj marsikaj, kar pozneje že pada. Razen tega si gospodinje zjutraj laže ogledajo blago, ko se ni tako hudega navala. Samo po sebi se razume, da zjutraj tudi blago še ni prbrane. Sicer mnogi proučevalci ne pusti prebirati blaga in če le morejo, založe trg z najboljšim.

Predvsem je treba pohvaliti tiste branjevek, ki res skrbe za svoje stalne odjemalce, da bi jih lahko čim bolje postregli z vsem, s čimer se lahko založe pri trgovcih s povrtnino na debelo. Posebno si prizadeva, da bi svoje stojnice dobro založili z najlepšimi blagom ob sobotah, ko je najzavahnejši promet in ko prihajajo na trg mnoge gospodinje, ki jih med tednom niti. Tako so tudi davi pripravili precej lepega blaga že na vse zgodaj, nekoliko prej kakor ob drugih dneh, kajti ob sobotah je več dela in je treba prej začeti. Prejšnji tržni dan so imeli naprodaj največ res lepe čebule. Tudi zdaj je čebule še precej, vendar je ni več toliko kakor v sredo. Zato je

pa bilo danes naprodaj tudi precej drugega blaga, ki ga gospodinje prav tako rade kupujejo. Tako je bila naprodaj tu in tam celo cvetača. Pomisli, moramo, da se cvečata precej hitro pokvari in je prava umetnost, da jo prodajalec nudi delj čas lepo belo. Še vedno cenimo sladko papriko; nismo se jo preobejali, čeprav je menda nismo pospravili še nikdar toliko kakor letos. Tako je založen vselej z enako lepo pariko, sladka blaga še ni bilo. Danes smo lahko opazili pri branjevek še marsikaj drugega, kar je budilo pozornost gospodinj. Tako je bil naprodaj celo parožnik, a ne zelen, temveč rdeč. Med sadjem je bilo nekaj grozdja, ki je zdaj tudi že prava redkost. Sadja ni mnogo, vendar ga tudi ne primanjkuje. Prodajajo precej lepe, zdrave hruske in jabolka.

Tako je založen vselej več ali manj. Zdaj so se pojavile v malo večjih količinah tudi lepe oranže, ki bodo lahko začele nadomestovati drugo sadje. Med južnim sadjem je treba omeniti še smokve, ki jih je naprodaj precej tudi v trgovinah. Zelenjave je bilo danes precej več kakor v sredo. Gospodinje so tudi danes najbolj posegale po lepih zeljnatih glavah. Tega blaga je pa bilo sorazmerno precej. Ne-navadno mnogo je zdaj spinat, ki jo predlovalke tudi želijo pridati čim več, preden zapade sneg. Vedno dobro zalagajo trg z zelenjavo. Precej imajo že motovilca in vselej je dovolj zelenega radica. Naprodaj je še vedno tudi zeleni koleraba. Načveč je seveda endivije in priznanih je treba, da jih je naprodaj.

Danes je bilo naprodaj mnogo gob. Gorbarji so bili včeraj na terenu, ker je bilo še dovolj lepo vreme. Nabrali so že precej štorov, premalo so pa še trg založili s »sviskami«, ki so izrazite mrazovnice ter rasteko bolj šele, ko je hladnjek. Mnogo so prinesli čebularjev, a drugih klobuharnic, n. pr. zelenkaste in klobičaste še očitno ne raste mnogo. Naprodaj je bilo tudi nekaj še dovolj zdravih maslenik. Gospodinje so danes zelo posegale po gobah, med tem ko so se prejšnje tržne dni zanimala predvsem za »jurček«.

Izpred okrožnega sodišča

Dvignila je tuje živilske nakaznice, da bi se z njimi okoristila — Baje so ji bile ukradene

Ljubljana, 7. novembra
Pred sodnikom poedincem dr. Rantom se je v četrtek zagovarjala tudi 31-letna v. St. Vidu pri Štirini rojena delavka Alojzija M., ki je zadnja leta stalno bivala v Ljubljani. Državno tožilstvo jo je pozvalo na odgovor zaradi treh prestopkov, katerih eden pa je bil amnestiran. V drugem primeru je šlo za prestopek po § 256, v tretjem pa za protipravno razpolaganje s tuji živilskimi nakaznicami, za katere je otočnica trdila, da jih je Alojzija dvignila in potem prodala naprej.

Otočnica je do nedavna živel v skupnem gospodinjstvu z nekim delavcem, ki je sedaj odsoten iz Ljubljane. Poznala sta se že dalj časa; pred tremi leti in poti se jima je rodila nezakonska hči, ki jo sedaj vzgajajo v zavodu. Kakor je Alojzija zatrjevala, sta se nameravala poročiti, vendar so jima vedno razmene preprečile njuna načrte. Otočnica se je doma bavila z gospodinjstvom, vse dokler jo je njen »mož«, ki je bil stalno zaposlen, vzdrževal. Ko je odšel iz Ljubljane, pa si je sama iskala zasluzila in je med drugim tudi prala perilo. Tako je prišlo, da se je, kakor je zatrjevala otočnica v treh primerih pregrésila po § 256. Otočnica pa je priznala krivdo samo v enem primeru, med tem, ko je za drugega trdila, da je bila prav za pravonačela, ki je bila zavezana na tem potem prodala naprej.

Zaradi prestopka po § 256 je bila otočnica dalj časa v preiskovalnem zaporu. Ko so jo izpustili, jo je prilika premamila, da je na prehranljivem uradu dvignila razen svoje še dve tuji živilski nakaznici. Otočnica jo je doživila, da je ope proda, kar pa je otočnica tajila in trdila, da sta jili ukradeni. Tudi za to njeni trditev niso nobenega protidoka, ki bi bil podprt trditev otočnice. Ker je otočnica preprljivo izpovedala, da tudi v tem primeru obvezala njena izpoved kot podlagu za sodbo. Tudi za ta prestopek je bila kaznovana, ker ni kaznivo samo, če nekdo tuje živilske nakaznice proda, temveč tudi če jih dvigne z namenom, da bi se okoristil.

Dobrotinja

Ali ste videli parček, ki je prav kar še mimo? — je vprašala Klara, priletna gospodinja, svojo sosedo Matildu, s katero je sedela pri kavarinskem oknu.

— Kateri? — je vprašala Matilda rado vedno in iztegnula vrat proti oknu.

Klara ji je pokazala mladega elegantnega gospoda in vikto mlado damo, ki jo je držal pod roko.

— Jaz sem napravila iz tega fanta človeka, — je jih pripovedovala Klara, — zdaj pa gre mimo, ne da bi me sploh pogledal. Dela se, kakor da bi me ne videl. Nenamerni je! Vede, da bi zdaj ne bil zaroven s tem dekletom, ki ima 300.000 letne rente, če bi ne bilo mene...

— Da, da, prav zares. Jaz sem mu pomagala na noge. Prej je bil to nemogoč dečko. Vse na svetu mu je bila deveta brišča, samo za koncerte se je zanimal. Ostrič se sploh ni dal nikoli, lasje so mu bili toliko predolg, kolikor so mu bili hlače prekratke, in... ah, sploh...

— Izpremenil se je temeljito... vsaj na zunaj... Človek bi ne verjal! — ji je poseglava v besedilu Matilda.

— Da, vem, — je brž pripomnila Klara, ki se ni hotela dati motiti, — vse to sem storila jaz. Prevzela sem malo vročanj, ga, poučevala sem ga... a zdaj...

— Da, da... rada bi samo vedela, kako se je vam posrečilo praviti takega povrnilca tega, da se je začel striti in lepo oblačiti, skratak, da je postal človek v najboljšem pomenu besede.

Vsek večer je prihajal k meni. Učila sem ga plesati, vzel sem mu njegove gošči, ki jih je ves božji dan vlačil s seboj, in razbila sem jih. Prizadevala sem si spraviti

zadnjo dan, da bi si pridobil vsaj nekaj šarma in to se mi je končno tudi posrečilo.

— Ne razumem, kakšne razloge je imel, da se je izpremenil. Gotovo mu je bilo pritojno nositi dolge lase, sicer bi si jih dal ostrici. In kako je mogel ostati brez vijoline, ko je pa tako rad igral na njo?!

— Vse to sem jaz zahtevala od njega! — je pojasnila Klara svoji sosedi.

— Kaj so vaše besede tako sugestivno vplivale nanj? Kako to?

— Jasno! Ker je ljubil!

— A tak! Ljubil! Glej, glej!

— Da, ljubil me je. Zdaj me pa ne ljubi več! Sploh me ne more trpeti. Veste, napočeno je razumel razloge, ki so me bili napotili, da sem se zavzemala zanj. — je pripovedovala Klara svoji sosedi. — Mislij, da imam z njim gotove namene, saj me razume...

— Ne povsem.

— No, mislij, da sem si ga izbrala za prijatelja, veste. Toda o tem ni bilo niti govora.

— Seveda, seveda...

— Da, da. In veste, ko se je ostrigel in oblekjal novo obleko, je bil kar čedem fant. Oči ima krasne. Ali ste opazili? In priznati vam moram, da sem ga imela zelo rada, veste, sicer bi se ne zavzemala tako zanj. Bolj sem skrivala zanj kakor lastna mati... Toda po vsem tem mi je pisal tako strašno pismo...

— Kako to — po vsem tem? Po čem? — je vprašala Matilda radiovedno.

— No, ko sem mu pokazala vrata... Kaj vam tega nisem pravila? Ah, to je bil strašen prizor! Rohnel je, besmel in me obštel.

— Ali si je puli lase? — Nikar se ne želite. Bilo je zanes-

strašno. In tako kričivo, bože moj! A na-slednjega dne — veste, mislia sem, da je že vsega konec — se je vrnil in me prisilil odpuščanja... Tedaj je pa sebe obkladal z vsemi tistimi psovki, ki je bil z njimi obštel mene. In verjetno mi, to me je bolelo še bolj.

— Kaj ga je pa naenkrat prijelo? — je vprašala Matilda z nedolžno začudenjem glasom.

— Ah, taremal je, da je izgubil vero v žensko in — veste, da sem ga jaz vodila za nos in da sem jaz — ah, bolje, da tega ne ponovim. Potem je pa odšel in vse leto mi je pisal tako pismo. To me je bolelo, to me je spravilo na robo groba. In veste, pozabil je ne vse, kar sem bila storila zanj, pisal mi je, da je njegovo srce mrtvo in da sve svoje življenje ne bo mogel nikogar več ljubiti.

— Zdaj se pa namerava poročiti z gospodično, katero je šel prav kar mimo, kajne? — je posegla Matilda v ganljivo Klaro.

— Ah, on tega sploh ne dela zaradi nje! — je odgovorila nekam razburjeno in nervozno Klara.

— Denar, denar je vsega krič. On nima niti beliča — zanj je njena renta sijajen cilj. Toda zdaj je za vse življeno izgubil svobodo. Nihče več ga ne bo izvezel izpod njene kopat...

— In za vse to se mora zahvaliti vam, — je pr'pomnila Matilda zlorno. — Sicer se mi pa zdi, da dekla ni tako hudobno. Ko je šla mimo, nisem opazila na njenem obrazu ničesar takega, česar bi se moral baviti varovanem batii... In prav nič grida, niti nasprotno...

— Toda, draga sosedo, — se je razjedila Klara, — kako morete trditi, da je to dekla lepo? Prava furija. In kako bi mu mogla biti ona všeč, če mu jaz nisem bila dovolj lepa...

— Da, da... rada bi samo vedela, kako

se je vam posrečilo praviti takega povrnilca tega, da se je začel striti in lepo oblačiti, skratak, da je postal človek v najboljšem pomenu besede.

Vsek večer je prihajal k meni. Učila sem ga plesati, vzel sem mu njegove gošči, ki jih je ves božji dan vlačil s seboj, in razbila sem jih. Prizadevala sem si spraviti

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncermu Rudofu in Ani Kovacič Hotedrščiški 43 ob priliku rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Sodnik je Viljema Š. odsodil zaradi prestopka po § 314 na 15 dni strogega zapora v 1 leto izgube častnih pravic. Pogojna sodba zaradi njegovih predkazni ni bila mogoča.

Iz Srbije

Obnova Narodne knjižnice. Obnova srebrne Mitrovice

Obnova Narodne knjižnice. Obnova srebrne Mitrovice so začeli izsuševati močvirje in graditi nastipe, da se preprečijo poplavne.

SPORT

Po enem letu zopet Ljubljana - Mars Tekma bo jutri na Stadionu z začetkom ob 15. — Kakšni so izgledi obeh moštov

Ljubljana, 7. novembra

Po odločitvi; Nogometne zvezve bosta finalno tekmo za prvo in drugo mesto igrali jutri moštvi Ljubljane in Marsa. Tekma bo na Stadionu in se bo začela ob 15. Sedil bo g. Vrhovnik s sodelovanjem gg. Pušenjaka in Kosa. Tako bo tudi v drugem jesenskem turnirju, ki je za sedno sidanje običajno jesensko prvenstvo sezona, padla odločitev, komu pripada zmagovalna olimpijka in obenem tudi najboljša nagrada.

Ljubljana in Mars nista merila svojih moči že eno leto. V prverstveni tekmi sta se zadnjih spopadla lani 12. oktobra. Tedaj je Ljubljana premagala Marsa s tem rezultatom 2:1 (0:0). Kasneje sta se enajstorični obeh klubov še enkrat srečali. Bilo je to decembra, ko se je Ljubljana pripravljala na kasneje opuščeno gostovanje po severni Italiji. Tedaj je bilo moštvo Ljubljane celo »sočačeno« z nekaterimi igralci iz drugih klubov, med tem ko je Mars kot trening partner nastopil s svojo enajstorko. Mars je odpravil Ljubljano 5:3.

Sedaj se Mars in Ljubljana sestajata ponovno v dokaj spremenjenih okoliščinah. Prvič sta navezana vsak na svoje moči. Kadar smo videli v drugih tekemah prejšnjih nedelj, nima noben klub več na razpolago svojih starih enajstorkov. Oba si pomagata z igralci, ki so poprepričali bodisi v južniških (kar bi se ne bilo najslabše) moštih, bodisi s takimi, ki so že opustili igranje nogometu. Drugič pa mostvi nimata za seboj niti primerne oštrega treninga, ki so ga igralci druga leta dobili zlasti med tekmanimi s težjimi nasprotniki. Dosedanji partnerji v jesenskem turnirju nit za Mars niti za Ljubljano niso ponoseni tekmecev, proti katerim je bilo treba napeti vse sile. Rezultat Dopolavorova točkovne tovarne proti Marsu in Mladke proti Ljubljani, kakor sta častna za obe prvoimenovani moštvi, se nam zdiča bolj uspeha.

Trenutnih okoliščin kakor izraz resne vrednosti in dejanskega razmerja moč.

Kdo bo v nedeljo zmagal? Kdo je favorit? Tradicionalno preprljivo, da zmagovalce ne more biti nične drugi kot Ljubljana, je po načemu mišljeno, da bo na težko dobiti.

Za zadožnike, ki so bile javljene v smislu Kr. dekreta z dne 2. junija 1941, štev. 492 in položene pri Banci d'Italia v Ljubljani, bo izdal dovoljenje Pokrajinski zakladni urad v Ljubljani skrbel za pospešeno reševanje prošenj za prenos, ki jih bodo na temenje delavcev, ki so se pričekali, da bo načelni lastnik lastnega zemljišča ali vsebine v temi zemlji podružnega družabnega ustroja s silo uveljavil. Nauk komunistizma je v sredini leta 1940. v Ljubljani, načelni lastnik, ki je vse zemljišča v temi zemljemi podružnega družabnega ustroja, ki njemu čisto v bistvu nasprotuje. Toda tu je treba vedno računati na pretkanost komunistične propagande, ki stvari nikoli ne predstavlja v tisti luči, kot je gledal komunizem sam. Ruskega kmeta je pridobil komunizem s čisto drugimi propagandnimi gesli. Sele ko je zato dosegel svojo premoč, je razdelil svoje pravne namene in teme naredil odziv.

Morda se bo zdelo neverjetno, da je kmet, ki je vendar predstavil recimo v nekdanji carski Rusiji ogromno večino načel, kjer se je komunistični način družabnega ustroja s silo uveljavil. Nauk komunistizma je v sredini leta 1940. v Ljubljani, načelni lastnik, ki je vse zemljišča v temi zemljemi pod

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 9. t. m. zjutraj do objave novega cenika

Ljubljana, 7. novembra.
Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumatorjev, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2, št. 4191/24, Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 9. novembra 1942-XXI zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zeljnatne glave pod 10 kg po 1.50 L, zeljne glave nad 10 kg po 1 L, rdečje zelje 2 L, kislo zelje 4 L, ohrov 2 L, repa na drobno 1 L, repa na debelo 0.75 L, kisla repa 2.50 L, endivija 4 L, motovilce 6 L, radič 4 L, mchka spinatka 4 L, trda spinatka 3 L, karfijola brez listov 5 L, rdeča pesa 3 L, rdeči korenček brez zelenja 3 L, rumeno korenje 1.20 L, petrilič 4 L, zelenka 4 L, šopek zelenjana za juho 0.25 L, rumena kolera 1.50 L, koleračice 3 L, črna redkev 1.50 L, čebula 2 L, šalota 4 L, česenj 8 L, zelena paprika 5.30 L, osnaženi hren

DNEVNE VESTI

Počastitev v vojni padlih italijanskih pravnikov in sodnikov. V Rimu sta počastila minister Grandi in podčastnik v ministrstvu pravde Putzolu v navzočnosti sodiščnih predstojnikov, predstavnikov sodnikov ter odvetnikov spomin v vojni padlih državnih pravnikov, sodnikov ter odvetnikov. Položila sta spominska venca na spominski kamen v palaci pravde v Rimu, ki obuja spomin na vse one predstavnike pravne stroke, ki so žrtvovali svoje življenje na bojišču. Po končani počastitvi sta se podala pečati minister Grandi in podčastnik Putzola na sedež vrhovnega sodnega dvora, kjer sta si ogledala pisarniške prostore. Tukaj je sprejel prvi predsednik dr. Hektor Casati.

Zlata svetinja junaško padlima. Višnjemu naredniku Alceju Sanpaolu je bila podejena v spomin zlata svetinja, ker je še smrtno začet, izpodobujal svoje vojake k borbi izražajoč do zadnjega živiljenskega diha ver v zmago. Poročnik Peter Chiampo pa je bil odkovan iz zlato svinčino, ker je, prenešen v bolnišnico, pokazal stično mirnost in junaško zaupanje v zmago. Prvi je padel na koti 423 pri Boleni, drugi pa na hribu Chiarista-Fratris.

Na polju slave je padel na ruskom bojišču višji kaporal Herminij Sangiovanni iz Castelleona pri Cremoni. Pokojni se je boril tudi na drugih bojiščih.

Nov sedež družbe E. I. A. R. v Torinu. Predvčerjajšnjem je bila otvorjena v Torinu v navzočnosti predstavnikov oblasti in stranke novi sedež družbe E. I. A. R., ki je med najbolj sodobnimi ter v tehničnem oziru najbolje ter najbolj popolno opremljenimi poslopi svoje vrste. Odličniki, ki so bili sprejeti po predsedniku akademiku Vallauriju ter glavnem direktorju nač. svetniku Chioldelliju in ostalih krajinskih družbenih dirigentov so si na vzočni odličnosti v zmanjševu ogledali posamezne naprave ter se delj časa pomuhili v posameznih poslušainicah, kjer so prisluševali spomen v vojni godbi.

Smrt italijanskega novinarja. V mestu Celle Ligure je umrl Edgar Gaviani, ki je bil dolgo vrsto let član uredništva dnevnika »Corriere della Sera«. Bil je tudi milanski dopisnik dnevnika »Gornale di Sicilia«. Bil je več let odbornik Združenja lombardskih novinarjev ter je vneto in pozdravljeno sodeloval pri ustvaritvi ter razvoju novinarskega podpornega skladja.

Rumunski novinarji so se vrnili v Bukarešto. Skupina rumunskih novinarjev, ki se je delj časa mudila v Italiji ter si ogledala posamezna tiskarska v časopisna podjetja, pa tudi druge znamenosti, je sedaj končala svoje poučno potovanje ter se je preko Milana vrnila v Bukarešto. Predstavniki rumunskega tiska so posetili Italijo na povabilo italijanskega ministra za ljubljansko kulturo.

Umrl je nečak kardinala Magliona. V včerajšnjem članku smo poročali o težki nešreči, ki je doletela v Neaplju odvetnika Alojzija Magliona, nečaka vatikanskega državnega tajnika kardinala Magliona, ki je se nemudoma odpeljal iz Rima v Neapelj. Toda poškodbe, ki jih je dobil odvetnik A. Maglione, so bile smrtne in je po nesreči kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil navzlake najskrbnejšim prizadevanjem zdravnikov. Še umirajočemu je poslal papež Pij XII. svoj poseben bisaglos. Ob vesti o nečakov smrti je izrazil papež drž. tajnik svoje sož.

Prava Petracova Laura. V splošnem so doslej domnevali, da je bila Laura, ki ji je slavni Petrac posvetil svoje pesmi, identična z Lauro De Noves, moženo De Sade. Toda pri zadnjih raziskovanjih provencalskega notarja Hilarija Enjonbera se je pokazalo, da je bila Laura, obvezana po Petracu, identična z Lauro de Sabran, ki je stanovala s svojimi starši v gradu Caumont, ki ni daleč od mesta Avignona in kraja Valchese, kjer se je Petrac vsekaj spomnil mudil. Hilarij Enjorbert je dognal na podlagi arhivalnega gradiva, da je živel Laura de Sabran do 1. aprila 1348. Petrac pa jo je videl prvič v Avignonu v cerkvi sv. Klare in sicer dne 6. aprila 1327. Notar Enjorbert navaja v potrdilo svojih doganjani številne dokumente, med drugim omenja tudi številne pesmi Petracove, ki so v prevozu znane raziskovalca italijanskih pesnikov Langloisa. Nove ugotovitve vzbujajo živahnino zanimanje vseh učenjakov, ki se pečajo z raziskovanjem italijanske književnosti ter živiljenja in dela znamenitih italijanskih pisateljev. (Stampa Sera).

Nova dar vojnemu muzeju. Gospa Amalia Bellini je darovala italijanskemu vojnemu muzeju plašč in druge dragotne stvari soprog generala Ugo de Carolis, ki je dne 12. decembra 1941 junaško padel na rusku bojišču.

Pomembne izkopanine iz goletske dobe v Romagni. Iz Forlja poročajo: Germanijski arheološki zavod v Rimu je pričel v okviru italijanskega nemškega kulturnega sodelovanja v kraju »Saetta« pri Galeati z izkopavanjem ter iskanjem zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodovinska vrsta, ki je vključevala izkopavanje zgodovinskih predmetov. Ta dela so bila započeta z do-

početkom leta 1942, ko je bila v Romagni izkopana celotna zgodov

Naše njive so preplitvo preorane

Neljupljiva nemarnost je, če si dandanes kmetje ne nakupijo primernega orodja, ki je v primeri s ceno pšenice desetkratcenejše kakor včasih.

Ljubljana, 4. novembra
Splošno stremljenje dandas je, da bi pridelali čim več ter tem bolje izkoristili zemljo. Tudi kmet sam želi pridelati čim več, saj se dobro zaveda, da so zdaj sadovi njegovega truda primerneje poplačani kakor so bili včasih. Za nekatero pridelke prejemajo še posebne nagrade. Vse pridelke kmet zdaj lahko prodaja. Prejšnje čase pridevalec nikdar ni mogel računati vnaprej, ali bo pridelek lahko vnovil in koliko bo zanj prejel. Pogosto se je moral celo batiti, da izkušček ne bo kril stroškov pridelevanja. Večina kmetijskih obratov je bilo pasivnih, saj dohodki niso bili primerni s stroški in družine so živelje v zelo primitivnih razmerah. Kmet ni mogel primereno obledeti družine in celo primerino hraniti je ni mogel vedno klub tolškemu presežku prideleka. Gospodarstva niso mogla napredovati, saj marsikateri kmet ni mogel niti obnavljati primitivnega orodja, kaj se, da bi kupoval novejše stroje. Kmetijstvo je v resnicu preživljalo hudo krizo, tako hudo, da nekateri kmetje niso mogli več kupovati niti vžigalic in soli. Med cenami prideleka in industrijskega blaga je bilo v resnicu veliko nezadovoljstva.

Stari izgovori ne drže več

Zdaj bi se pa kmetje ne smeli več izgovarjati, kakor so se prejšnje čase, da ne morejo kupovati industrijskega blaga, česar da je predrag. Zdaj se ne smejo izmikati, ko jim priporočajo, da bi bilo treba izboljšati gospodarstvo, se oprijeti primernejših načinov obdelovanja, boljšega gnojenja in uporabe dobrega orodja, kajti sorazmerje med pridelki in industrijskim blagom je zdaj bistveno drugačno. Kmet ne sme več upravičevati svoje starokopitnosti s pomanjkanjem glavnice in da ne more prodati niti tega, kar prideleka s primitivnimi sredstvi. Nobena njiva zdaj ni prevelika, nobenega prideleka ni nikdar preveč, noben pridelek pa tudi ni tako poceni, da bi delo ne bilo primereno poplačano. Seveda si kmet želi še izboljšanja ter ni z vsem zadovoljen. Toda glavni vzrok nezadovoljnosti bi moral iskati predvsem v svojem zastarem gospodarstvu.

Ali zemlja res lahko dá več?

Ali zemlja res lahko da še več? se bo do morda vprašali nekateri, ki misljijo, da dela ni mogoče več izboljšati ter da so naši kmetijski obrati, vsaj večji, že napredni. Zemlje ni mogoče prisiliti, da bi dala še več, pravijo. Ne moremo se sklicevati na razmere v nekaterih naprednih kmetijskih državah, čes, tam znaša pridelek toliko in toliko na hektar ter je mnogo večji kakor pri nas. Upoštevati moramo, da je pri nas drugačno podnebje. Priponinjajo tudi, da je v drugih deželah mnogo večja poraba umetnih gnojil, takoj velika, kakrsne pri nas najbrž ne bo mogoče dosegati še v desetletjih. — Vse to je res treba upoštevati. Merila za uspehe drugih kmetijskih držav ne moremo kratkomalo uporabiti tudi za naše razmere. Naša dolžnost je pa vsekakor, da vsaj preiščemo vse vzroke, zakaj naša kmetijska produkcija ni večja. Nedvomno podnebje ni edini vzrok, da naša zemlja daje toliko manj kakor v naprednih kmetijskih deželah. Vprašati se moramo, ali tudi naš kmet obdeluje zemljo tako kakor n. pr. nizozemski, italijanski in nemški. Poglejmo samo, kakšno orodje uporablja in kako so preorane naše njive!

Ogoni ali postati

To vprašanje so zopet načeli v zadnjem številki »Kmetovalca«. Mnogi naši kmetje se še vedno drže krčevito starega načina oranja na ogone s številnimi razori. Ogone v ljubljanski okolici imenujejo tudi »kraje«, nimajo pa menda imena za postati ali za »široko oranje«, brez razrorov. Oranje na ogone ima pri naši precej zagovornikov tudi med kmeti, ki slovijo kot napredni. Pravijo, da je široko oranje primerno le v suhih letih, česar da se ob deževnem vremenu odteče po razorih prebileti vode, ki sicer zastaja na njivi. Premokra zemlja je zlasti škodljiva za okopavine, ker rade gnijejo. To velja predvsem za krompir. Delno to vsekakor drži. Pri nas so mnoga polja v nizinah in, ker tudi pogosto dežuje, vlaga večkrat škoduje kakor suša. Zato se je uveljavil rek, da suša pobere le četrtnino prideleka, medtem ko ga mokrota vzame tri četrtine. V »Kmetovalcu« pa kljub temu pobijajo stare predsednike proti širokemu oranju. Zakaj zastaja voda na njivah? se vprašujejo. Ali je krivda res le v širokem oranju? Nikakor ne! Voda bi

ne zastajala na njivah, če bi bila zemlja dovolj globoko preorana, tako da bi voda lahko pronicala.

Previsoka talna voda zli preplitvo oranje?

Talna voda ni vselej tako visoka, da bi voda zaradi tega zastajala na njivah ob deževju. Glavni vzrok, da voda zastaja na njivah, je navadno, da voda ne pronica dovolj dobro, ker spodnje plasti zemlje niso primerno zrahljane. Naš kmet orje mnogo preplitivo. Skozi težko ilovnato zemljo, če ni dovolj zrahljana, voda ne pronica dovolj dobro. Če preiščemo zemeljske plasti na njivi, lahko doženemo, da je pod preoranem zemljo marsikje precej visoko otrdelja plast, ki po nji pri oranju drsi lemež. V »Kmetovalcu« nagnajo, da je skoraj v vseh primerih prav ta plast zemlje kriva, da voda dovolj dobro ne pronica na njivah, kjer pridelejujo okopavine. Talna voda navadno ni tako visoka nikjer, da bi zaradi tega voda, ki se nabira od dežja na površju, ne mogla pronicati. Talna voda se le redko dvigne do samega površja. Izjemne so seveda pri povodnjih. Ta pomankljivost bi odpriavili z globljim oranjem. Toda način obdelovanja zemlje je pri kmetu tudi tradicija, ki se je krčevito drži. Težko je dopovedati kmetu, da je preplitivo, če cela vrsta njegovih pridelekov ni nikdar orala globlje, »pa so vendar dobro živeli, kakor kmet navadno zavrača vse, ki mu priporočajo kaj »novega«. Sicer pa globlje oranje pri nas niti mogoče.

Neprimerni plugi našega kmeta

Naš kmet orje z neprimernim plugom; kako naj tudi zahtevamo, naj orje globlje, ko ima pa najmanjši, najlažji plug? Napredni kmetje drugih dežel ne morejo razumeti, kako se more naš kmet zadovoljiti le z eno vrsto pluga in še celo z najlažjim plugom! Orač se trudi zmanjšati, če nima primerne orodje, najs se še tako obesa na plug. Nekateri misljijo, da zavisi mnogo od samega orača, kako zna ravnat oralo. Mnogo je pa odvisno tudi od živine. Slaba živila ne more vlačiti težkega pluga, ki se zajeda globoko v trdo zemljo. Toda resnica je, da je glavno orodje našega kmeta, plug, pomanjkljivo. Če to trdi »Kmetovalce«, moramo pač verjeti, saj kmetijski strokovnjaki in kmetje, ki jih druži Kmetijska družba, pač najbolje poznajo naše kmetijske razmere.

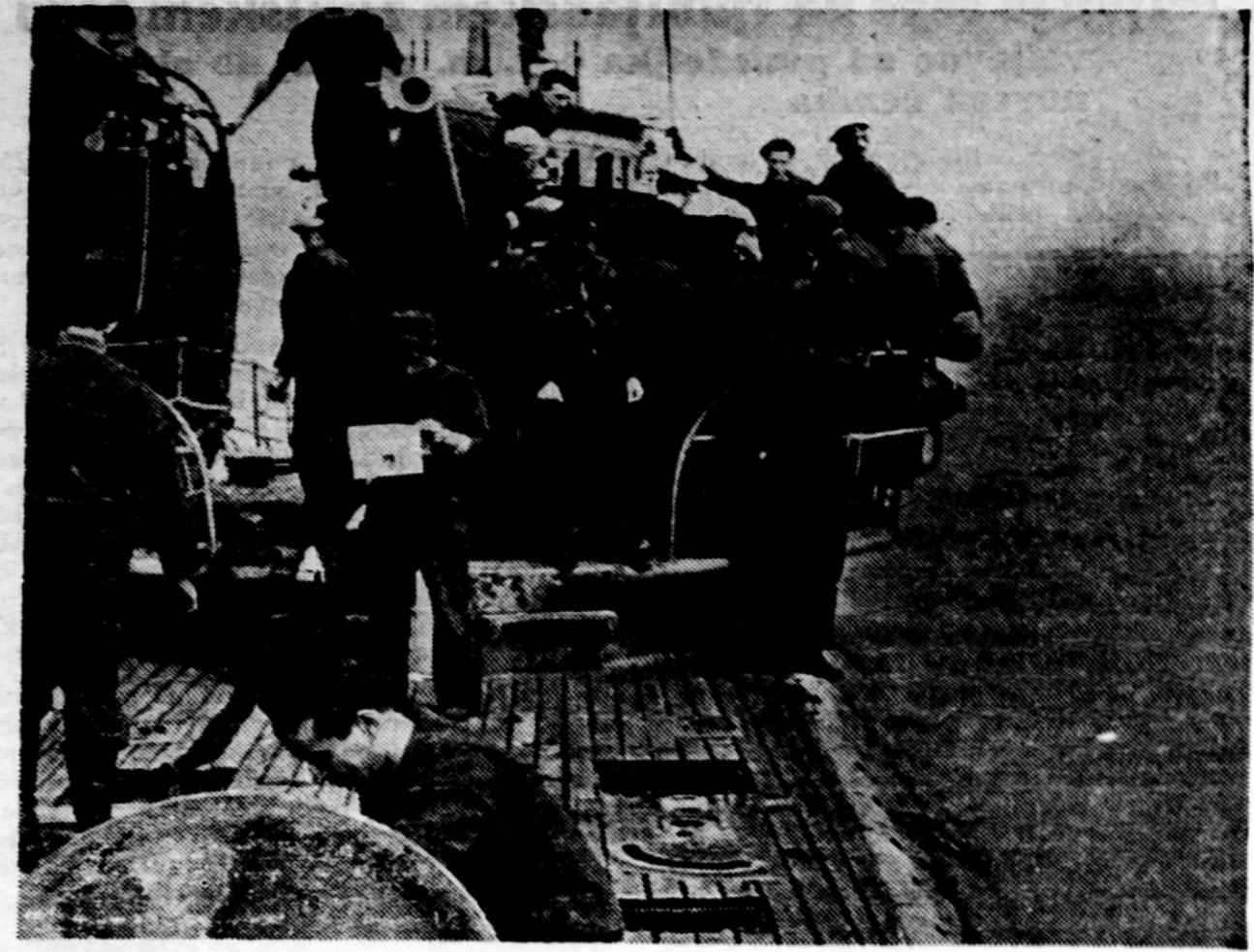
Težji plugi niso pretežki za našo zemljo

V »Kmetovalcu« pravijo, da se moramo otresti predsednika, da so plugi številki 8,

9 in 10 za zemljo pri nas pretežki, kakor misljijo mnogi kmetje, ki se otepajo težjih plugov. Z enim samim plugom kmet ne more primerno obdelati zemlje, kajti spomladno oranje se razlikuje od jesenskega, kakor se razlikuje, odnosno bi se vsaj moralo razlikovati, oranje za okopavine od oranja za druge posevke. Spomladno globoko oranje ni priporočljivo, ker bi zemlja izgubila preveč vlage. Razen tega je treba spomladni navadno hitteti z delom, tako da se ne utegnemo dolgo muditi z oranjem. Globoko bi pa morali orati jeseni, v drugi polovici septembra in v oktobru, zlasti, ko je tedaj lepo vreme ter zemlja za oranje najprimernejša. To velja zlasti za zemljo, ki smo jo plitvo preorali takoj po žetvi. Jeseni, ko je že opravljeno drugo glavno delo, bo kmet tudi utegnil orati delj časa in bo tudi živila primerno spločita, da bo zmagovala težje delo, ne da bi jo bilo treba preveč priganjati. Jeseni pa orjemo globoko le za okopavine, a ne za ozimino.

Ali si tudi lahko kupimo težji plug?

Kmetje pa se bodo vprašali: Ali si pa tudi lahko kupimo težji plug? In prav zdaj? Da, prav zdaj si kmet najlaže preskrbi orodje, ki ga ni mogel kupiti v prejšnjih časih. Seveda je zdaj orodje dražje kakor je bilo včasih, a zato so tudi mnogo dražji prideleki. Kmetički prideleki so se mnogo bolj podrazili kakor industrijsko blago. »Kmetovalec« navaja dovolj zgovoren primer in pravi, da orodje ni bilo nikdar tako poceni kakor zdaj. Tako je zdaj naprodaj Sacko plug št. 8 po 870 lir in št. 9 po 920 lir, kar znaša 30 do 40 kg pšenice ali desetkrat manj kakor včasih! Ali se torej kmet dandas še sme izgovarjati, da ne more kupiti orodja? Vsaj za glavno orodje, plug, velja zdaj, da ni več nesorazmerja med cenami kmetijskih pridelekov in industrijskega blaga. Kmetje naj bi zdaj ne zamudili prilike. Težko je reči, ali bo razmerje med cenami pridelekov in blaga, ki ga morajo kmetje kupovati, ostalo vedno tako ugodno. Če bodo zdaj zamudili lepo prilike, se bodo pozneje zelo kesali. Ze nekajkrat smo opozorjali, naj bi kmetje zdaj izboljšali čim bolj svoje gospodarstvo in si preskrbeli potrebščine, predvsem rodje, ki je pač zdaj naprodaj in ki je v sorazmerju s cenami pridelekov zelo poceni. To je v interesu posameznih kmetov kakor vsega kmetijstva, a tudi gospodarstva. Od kmeta zavisi zdaj največ, da se kmetijska produkcija poveča čim bolj, zato bi naj besede, naslovljene na kmeta, ne izvzenele prazno.

Na krovu italijanske podmornice, ki se vrača v svoje oporišče po akciji v Atlantiku

25 letnica celulozne volne

Celulozna volna polnovredno nadomešča bombaž in ovčjo volno in so jo že pred vojno potrošili 200 milijonov kilogramov po vsem svetu

Proti koncu prve svetovne vojne leta 1917 je takratno pomanjkanje surovin redilo za potrebe nemške tekstilne industrije novo surovinu, ki je prišla v promet pod imenom »sestavljeni vlakno« (Stapelfaser) in je bila mišljena kot nadomešček za bombaž in ovčjo volno. Nova surovinova je seveda v začetku imela še znatne pomanjkljivosti. Sestavljeni vlakno je bilo takrat še preblizu iz enakega praproizvoda — lesa — izdelanemu papirju, da bi mogli biti potrošniki z njim vsaj kolikor zadovoljni.

Destet let po končani prvi svetovni vojni je nemška kemična industrija znova začela razmišljati o iznajdbi iz leta 1917. Posrečilo se ji je to iznajdbo napraviti za predmet tekstilnega gospodarstva vsega sveta in doseči naravnost revolucionarni razvoj. V tekstilno-kemičnih laboratorijskih se je delalo neutrudo na izboljšanju sestavljenega vlakna. Uspeh je bil, da je bilo leta 1932 z izdelkom iz leta 1917 skupno le ime. Toda tudi to skema odlödili. Od leta 1925 naprej je novo tekstilno vlakno, izdelano na celulozni bazi, dobitlo ime »celulozna volna« (Zellwolle). Celulozna volna je postala v tekstilni industriji v Nemčiji in po vsem svetu trdnopredpeljen pojem. Že leta 1939 so jo v Evropi, Ameriki in Aziji iz-

delali in predelali okoli 200 milijonov kg. Okolnost, da so se lotile izdelovanje celulozne volne v večjih količinah tudi države, ki niso trpele na pomanjkanju naravnih surovin, dokazuje, da ne gre pri tem za nadomestno snov, ki je koristna samo v vojni, temveč za polnovredno novo surovinovo.

Izreden napredok, ki ga je doživel v zadnjih letih predelava celulozne volne predvsem v Nemčiji in Italiji, je vodil vsekakor do posebno visokih zahtev glede dobove lesa, ki je za pridobivanje celuloze potreben kot surovin. Gozdovi pa seveda niso neizčrpni. Les, zlasti v naših razmerah, raste prepočasi, da bi mogel zadovoljiti vse potrebe brez nevernosti za popolnovo izrabitev. Les ne raste tako naglo, kakor ga v celuloznih tovarnah, v papirnacih in tovarnah za celulozno volno predelujejo. Kmalu se je uvidelo, da je treba s surovino štediti. Zopet je bilo mobilizirana kemična znanost s smotrom, da pošteje nove surovine, iz katereh bi mogli proizvajati polnovredno celulozo. Kemiki so najprej ugotovili, da ni mogoče izdelovanje celuloze primerna samo s mrešča in bor, ki sta bila dober glavnina surovinovska vira za proizvodnjo celulozne volne, temveč tudi bukov les. S tem je bila baza surovin za celulozo znatno razširjena. Kasneje so iznajšili, da so primerne za izdelovanje celulozne volne tudi razne vrste vrb in tropskih lesov. Začeli so jih v novejšem času v službi proizvodnje surovin za izdelo-

vali naprednjih predmetov.

Se mnogo manjše so številke pri trpežnih predmetih. To velja recimo za ur, ki spremi ustanova v žepu ali na roki skozi vse življenje. Človek porabi v tem življenju kvečjemu dve do tri ure. Isto velja za zapestno, ki jih porabi človek največ šest, seveda če jih sproti ne izgublja. Sraje ponosi 3 do 4 ducate. Kako

misliš, da bi bilo koristno, če bi jaz govorila z Dickom Godolphinom?« se sila Beatrice. »Naš pokrajinski svetnik je. Poznam ga zelo dobro, mnogo bolje kakor Maksim. Z Gilesom sta bila skupaj v Oxfordu. Vprašaj Maksima, ali hoče, da telefoniram Dicku in potipam, če bi mogel kaj storiti, da se pravorek razveljaviti? In slišis, vprašaj ga tudi, kaj misli o možnosti, da bi bil kak boljševik...«

»Oh ne, bilo bi zmanj!« sem odgovorila. »Saj ti pravim, da ne bi nič pomagalo. Prosim te, Beatrice, nikar za zdaj nič ne ukrepaj. Samo poslabšala bi stvar, hudo bi jo poslabšala! Rebeka je utegnila imeti vzrok, ki ga mi ne poznamo. In v boljševike, ki bi hodili okrog in navratali jadrnice, takisto ne verjamem. S kakšnim namenom le? Bodti tako dobra, Beatrice, pusti vse reč pri miru.«

Se Boga je bilo treba zahvaliti, da je vsaj nisva imela pri sebi. Bog bodi zahvaljen! ... V telefonu je zatrnelo, vmes pa je zaklical Rebekin glas: »Halo, halo, gospodična, nikar ne prekinjajte zvez...« Nato je vresnilo, in vse je bilo tih.

Izmucena in strta sem se vrnila v knjižnico. Nekaj minut je prešlo, nato je telefon znova zazvonil. To pot sem ga pustila, naj zvoni. Pokleknila sem k Maksimovim nogam in se nisem več ganila. Zvonilo je kar naprej, a jaz se nisem ganila. Nazadnje je mahoma utihnilo, kakor bi bila srdita roka prekinila zvezzo. Ura na kamnu je odibila deset. Maksim me je ovil z rokami in me vzdignil k sebi. Jela sva se poljubljati, vročično in obupno, kakor dva grešna zaljubljenca, ki prvikrat padeta drug drugemu v objem.

je pa s svinčniki? Na to vprašanje mi lahko odgovoriti. En človek jih porabi v vsem življenju 20, drugi pa petkrat ali šestkrat toliko. Mila porabi okrog 300 komadov.

Ženske v izrekih

Ljubezen je v življenju ženske povest — v življenju moškega pa epizoda.

Nič tako dvoumnega, kakor trdit v oznenjenem moškem, da se je rešil muk.

Clovek v takem primeru ne ve, je li umrl on ali njegova žena.

Dobra žena je podobna zdravju. Koliko je vredna, spozna mož šele potem, ko jo izgubi.

Poročeni ljude imajo navadno dva znaka. Prvi, preprosti, je nov uspeh. Poprej posušeno krompirjevo oblikujejo v neko vrsto brikelket in iz teh pridobivajo tako imenovano »solnum« celulozo. Ob sistematični izgradnji za potrebnih predelovalnih obratov bo mogoče iz te surovine pridelovati letno samo v Nemčiji okoli 500.000 ton celuloze.

Tudi Italija, ki ne razpolaga z velikimi površinami gozdov, je dosegla na polju raziskovanja celulozne volne pomemben napredok. Njena surovinska baza je bila z gojitvijo posebne vrste plenene trstike — Arundo donax — tako razširjena, da italijanska tekstilna industrija nima več skrb, ki se bo v bodočih letih preskrbeli potrebne surovine. V medsebojni izmenjavi postopkov je Italija svoje ugotovitve na polju predelave trstike stavila na razpolago tudi Nemčiji. Sedaj se tudi v Nemčiji goji načrtno plemenita trstika kot surovina za tekstilno industrijo. Kotlšen pomen ima ta produkcijska panoga, izhaja iz dejstva, da je mogoče pridelati na 1 ha zemlje okoli 9000 kg vlakna.

Ogromne količine trstike, ki pokrivajo več kilometrov daleč donavsko delto v Rumuniji in tvorijo tamkaj prave gozdove, so navedle na misel, da se tudi trstika izkoristi za evropsko celulozno in tekstilno industrijo. Posebna nemška študijska komisija se že podrobno bavi s praktično rešitvijo vprašanja, ki so zvezane s predelovanjem donavskih trstic.

Medtem ko išče celulozna kemija vedenje nove surovine, ki bi mogle biti koristne industriji celulozne volne, se ta neumorno trudi, da svojo